

Oslo

Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS

1 Forord

Kjære deg som jobber i barnehage, skole og AKS i Oslo – Tusen takk for jobben du gjør!

Overgangen fra barnehage til skole og AKS er en stor milepæl i barns liv, og kan oppleves både som spennende og litt skummelt for både barn og foresatte. Det er dere som gjør overgangen til en positiv og trygg opplevelse når dere møter barna med varme og kjærlighet.

Barn lærer best når de har en trygg og god relasjon til voksne som lytter til dem, og som fungerer som støtte både språklig, emosjonelt og sosialt. Gode overganger forutsetter at barna omgis av et nettverk av gode relasjoner og vennskap.

Den kognitive utviklingen gjør at seksåringene er klare for å lære nye ting. De er nysgjerrige og svært mottakelige for nye erfaringer, nye vennskap og nye opplevelser. Derfor er det første skoleåret en viktig inngang til motivasjon for læring.

Overgangen fra barnehage til skole kan oppleves stor for mange barn. Det pågående arbeidet i Osloskolen for en mer praktisk og variert skole kan gjøre at barna i større grad opplever en videreføring av leken og friheten som preger barnehagene. En skole som tar utgangspunkt i at barn lærer gjennom lek, undring og bevegelse vil gjøre overgangen mellom barnehage, skole og AKS tryggere.

Standarden vektlegger at barnehagene, skolene og AKS sammen skal jobbe i lærende nettverk for å utvikle pedagogisk praksis på tvers av institusjonene.

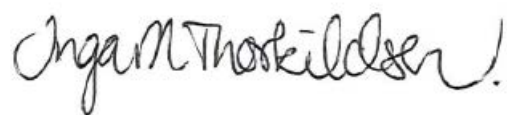
Refleksjonsspørsmålene kan brukes som utgangspunkt for diskusjoner og kunnskapsutvikling i nettverket.

AKS står her i en særstilling i overgangen mellom barnehage og skole. Lek og aktiviteter i AKS kan skape velkjente og trygge rammer i overgangen. AKS-reformen med gratis deltids plass og kvalitetsheving av tilbudet har gjort AKS til en enda viktigere del av barnas skolehverdag. Derfor har vi i Oslostandarden forsterket AKS sin rolle i overgangen fra barnehage til skole.

Jeg håper denne standarden kan bidra til økt bevissthet og samarbeid på tvers i arbeidet med overgangen fra barnehage til skole og AKS.

En standard er ikke en standardisering, men overordnede føringer om systematikk, helhet og forutsigbarhet i det pedagogiske arbeidet. Den enkelte barnehage, skole og AKS må selv konkretisere standarden, og omsette den i praktisk samarbeid og pedagogisk arbeid av høy kvalitet.

Jeg ønsker dere lykke til med arbeidet!

Byråd Inga Marte Thorkildsen

Innhold

1	Forord	1
2	Om Oslostandarden	3
2.1	Formål.....	3
2.2	Verdier, prinsipper og barnesyn.....	3
2.3	Relasjoner	5
2.4	Lek.....	5
2.5	Samarbeid og sammenheng	6
2.6	Lærende nettverk	7
3	Årshjul.....	8
4	Praksis for samarbeid og sammenheng	9
4.1	Informasjon om hvem som er leder og de eldste barnas skoletilhørighet (1)	9
4.2	Planlegging av det pedagogiske tilbudet til de eldste barna i barnehagen (2)	9
4.3	Plan for Aktivitetsskolen (AKS) i oppstartskundene (3)	10
4.4	Hospitering (4 og 17)	10
4.5	Foreldremøte for foresatte til de eldste barna i barnehagen (5).....	11
4.6	Barn med store behov for tilrettelegging og særskilt kompetanse (6)	11
4.7	Lærende nettverk (7 og 15)	12
4.8	Foreldremøte for 1. trinn (8)	13
4.9	Årlig evaluering av samarbeidet mellom bydelene og skolene (9).....	13
4.10	Skolen sender informasjon om skoleinnskriving til foresatte og alle barnehagene (10) ..	14
4.11	Innskriving (11)	14
4.12	Kontakt med foresatte til barn som ikke går i barnehage (12)	15
4.13	Barn som vurderes å ha behov for ekstra tilrettelegging ved skolestart (13)	15
4.14	Skolen informerer aktuelle samarbeidspartnere (14).....	16
4.15	Besøksdager (16)	16
4.16	Foreldresamtaler i barnehagen (18)	16
4.17	Informasjonsskjema og «Dette er meg» (19)	17
4.18	Førskoledager (20).....	17
4.19	Skolen og AKS gjør seg kjent med informasjonen som er oversendt fra barnehagen (21)	18
4.20	Pedagogiske planer for AKS (22).....	18
5	Standardens forankring.....	19

Vedlegg:

Informasjonsskjema

Dette er meg

2 Om Oslostandarden

Barnehagen, skolen og aktivitetsskolen (AKS) er alle institusjoner for omsorg, danning, lek og læring. De er pedagogiske institusjoner med forskjellig mandat og de skal alle bidra til en trygg og god oppvekst, til livslang læring og de er alle en del av utdanningsløpet.

2.1 Formål

Oslostandarden skal i samarbeidet mellom barnehage, skole og AKS sikre

- en trygg og god sammenheng mellom barnehage, skole og AKS
- at barns behov for lek og kreativ utforskertrang blir ivaretatt i både barnehage, skole og AKS
- at barns forutsetning for læring og utvikling blir ivaretatt

Oslostandarden er forpliktende for alle kommunale barnehager og skoler i Oslo. Private barnehager og skoler anbefales også å følge standarden. Det er et lederansvar å sikre gjennomføring av rutinene.

Barnehagen, skolen og AKS skal legge til rette for at barnet opplever en trygg og god

Verdier, prinsipper og barnesyn

- Samarbeid
- Ydmykhet
- Tillit
- Åpenhet
- Kjærlighet

Verdiene og prinsippene bygger på utviklingsarbeidet *Mitt Liv og rettigheter* nedfelt i *Barnekonvensjonen*.

overgang fra barnehage til skole. Dette krever et godt samarbeid med barna og de foresatte, og mellom ansatte i barnehagen, skolen og AKS. Relasjonen mellom de ulike partene skal være likeverdig.

Barns medvirkning i samarbeidet er særlig viktig. Barna skal oppleve at deres beskrivelser av hvordan de har det blir lyttet til og tatt på alvor.

For å trygge foresatte og tydeliggjøre hva som forventes av dem, er god informasjon viktig. Informasjon til foresatte kan bidra til bedre støtte og trygghet for barnet i overgangen.

Refleksjonsspørsmål

Hvordan legger vi til rette for å sikre at barna opplever en trygg og god sammenheng mellom barnehage og skole?

På hvilke måter samarbeider vi med barna om overgangen?

Hvordan involverer vi de foresatte?

Hvilke forventninger har vi til foresatte om samarbeidet mellom barnehage, skole og AKS?

2.2 Barnesyn, verdigrunnlag og prinsipper

Verdigrunnlaget for barnehagen, skolen og AKS sin praksis finner vi i Barnekonvensjonen, Rammeplan for barnehagen, Lov om barnehager, Rammeplan for Aktivitetsskolen i Oslo, formålsparagrafen i Opplæringslova, samt overordnet del i læreplanverket som

beskriver verdier og prinsipper for grunnopplæringen.

Oslo kommunes grunnleggende verdier og prinsipper tar utgangspunkt i et varmt og positivt menneskesyn. Barns beste skal alltid ligge til grunn for barnehagens og skolens arbeid. Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS skal være i tråd med verdiene og prinsippene for oppvekst i Oslo kommune. Alt arbeid med barn og unge skal være preget av et positivt og varmt barnesyn. Vi vet at barn gjør så godt de kan, men de har ikke alltid ferdighetene som trengs, eller de har utfordringer som ikke alltid er kjent for omgivelsene. Atferden kan dermed lett bli misforstått og gjort til en egenskap ved barnet. Å bli bevisst på dette er en svært viktig forutsetning for å klare å skape trygge og inkluderende fellesskap der alle barn får være med.

Barnehagen, skolen, AKS, barna og de foresatte må sammen bygge sterke lag for å finne løsninger som bidrar til trygghet for det enkelte barn og deres foresatte. For å sikre trygghet er jevnlig dialog med barn og foresatte viktig. Dialogen må gjøres på en måte som oppleves trygg for hvert enkelt barn. Dette er også i henhold til FNs Barnekonvensjon. Barnet skal oppleve at skolen fortsetter der barnehagen slutter. Skole og AKS skal kjenne til og bruke barnas erfaringer, kunnskaper og ferdigheter for å legge til rette for en god skolestart.

Barna skal i overgang fra barnehage til skole bli møtt med undring og nysgjerrighet. Kunnskap om barnets livssituasjon skal brukes for å gjøre overgangen så god som mulig. Dette fordrer et godt samarbeid med barna og deres foresatte. Barnets egen

Rammeplan for barnehagen sier om overgangen mellom barnehage og skole at:

Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

Overordnet del i læreplanverket sier om de yngste barna i skolen:

Barn og unge er nysgjerrige og ønsker å oppdage og skape. I opplæringen skal elevene få rike muligheter til å utvikle engasjement og utforskertrang. For de yngste barna i skolen er lek nødvendig for trivsel og utvikling, men også i opplæringen som helhet gir lek muligheter til kreativ og meningsfylt læring.

Rammeplan for AKS sier om samarbeid mellom barnehage, skole og AKS:

For å sikre en god skolestart samarbeider skolen med barnehagene. AKS har en viktig rolle i dette. Rammeplanen fremhever forpliktelser i samarbeidet mellom AKS og skolen. Innholdet i aktivitetene utvikles i samarbeid mellom lærere og medarbeidere i AKS. De skal også jobbe i tråd med felles verdigrunnlag og elevsyn. På den måten blir det sammenheng i elevenes skoledag.

stemme er viktig og skal ha stor påvirkning i overgangen.

Det er viktig at alle barn blir møtt med varme og trygghet. For barn som har opplevd krenkelser og belastninger som har hindret en god utvikling, er dette særlig viktig. Skolens ansatte skal møte eleven med en interesse og sensitivitet for elevens bakgrunn, interesser og de faglige og sosiale forutsetninger elevene kommer inn i skolen med.

Barnehage, skole og AKS skal ha et helhetlig syn på barns utvikling og læring, og jobbe for et inkluderende miljø.

2.3 Relasjoner

Relasjoner mellom barna og personalet i barnehage, skole og AKS og de foresatte har betydning for barnets trivsel, utvikling og læring. Tidlige samspillserfaringer «bygger» barnets hjerne. Barn lærer best i gode relasjoner. Et godt leke- og læringsmiljø oppstår når barn har en trygg og god relasjon til voksne som lytter til dem, og som fungerer som støtte både språklig, emosjonelt og sosialt. En god relasjon mellom barn og voksne har også en betydning for relasjonen barna i mellom.

Gode overganger for barn forutsetter at barna omgis av et nettverk av relasjoner. Den voksnes væremåte og kroppsspråk påvirker hvordan barn oppfatter og ser seg selv. Barna skal møte barnehageansatte, ansatte på AKS og skolens ansatte som har et anerkjennende og varmt barne- og elevsyn som viser at de er glade i dem og tar ansvar for relasjonen.

Refleksjonsspørsmål

Hvordan samarbeider vi med barn og foresatte om løsninger som bidrar til trygghet?

Hvordan kan vi sikre at barnas stemme blir ivaretatt i overgangen?

Hvordan må vi jobbe for å sikre at barna opplever at skolen fortsetter der barnehagen slutter?

Hvordan skal barnehagene, skolene og AKS sikre at hvert enkelt barns forutsetninger, erfaringer og livssituasjon blir ivaretatt i overgangen?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan jobber vi med relasjoner hos oss?

Sikrer vi at alle barna blir sett og anerkjent, og vet de at vi er glade i dem?

Hvordan kan vi videreutvikle relasjonskompetansen hos oss?

2.4 Lek

I leken kan barn utforske, oppdage og forstå nye sammenhenger. Gjennom lek stimuleres og utvikles sosiale, emosjonelle og kognitive ferdigheter. Dette omfatter blant annet evne til samarbeid, empati, selvhevdelse, selvregulering og mestring av sosiale relasjoner. Dette er ferdigheter som kan gi et godt grunnlag og motivasjon for trivsel og læring i skolen.

Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene i rammeplan for barnehagen og læreplanverket. Barna skal

utvikle kunnskap og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Overgangen bør i stor grad være preget av praktisk og kreativ tilnærming til læring.

Det er viktig å utvikle gode lek- og læringsmiljøer både i barnehage, skole og AKS. De ansatte må observere, støtte og veilede barna i leken, slik at alle får plass i fellesskapet. Det fysiske miljøet legger rammer for barnas lek, og det må tilrettelegges for et godt leke- og læringsmiljø.

Refleksjonsspørsmål

Hvordan jobber vi med å tilrettelegge for et godt leke- og læringsmiljø hos oss?

Hvordan sikrer vi at alle barn skal få plass i fellesskapet?

2.5 Samarbeid og sammenheng

I arbeidet med å sikre samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS, er det viktig at barnehage, skole og AKS kjenner til hverandres virksomhet. De må utveksle og utvikle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang og oppstart i skolen.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten følger alle barn fra fødsel og gjennom barnehage- og skoleløpet, tjenesten er derfor en viktig samarbeidspartner som må inkluderes i arbeidet med å skape gode overganger for barna.

Informasjon om hvert enkelt barn, må alltid deles på en måte som oppleves trygg for barnet. Det må avtales med barnet hvilken informasjon som kan deles videre. Dette følger av Barnekonvensjonen og er grunnleggende for at barna opplever overgangene trygge.

Skoler og barnehager som samarbeider om de samme barna skal så langt det er mulig prøve ut ulike hospiteringsordninger. Hensikten med en slik hospitering er å gi et innblikk i hvordan det pedagogiske arbeidet gjennomføres ved virksomhetene. Barnehage og skole kan på den måten lære av hverandre.

Skolen og AKS skal være en reell fortsettelse av barnehagen. Det vil si at skolen blant annet må ivareta, stimulere og verdsette barnas lek, kreative utfoldelse og ulike erfaringer. Det bør være rom for barnas lek og egne initiativ, barna bør få utforske og være aktive i egen læringsprosess.

Trygghet, tilknytning og gode relasjoner mellom barn og voksne skaper grunnlaget for barns lek og læring og er avgjørende for en god overgang.

Barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen og AKS. AKS er ofte det første barna møter ved skolestart. Det er derfor en forutsetning at skolene involverer AKS i samarbeid med barnehagene.

Barnehagen og skolen skal sikre at alle barn og deres foresatte blir kjent med skolen og AKS før barna begynner på skolen. Barn og foresatte skal som et minimum besøke skolen ved:

- **Innskriving** – barn og foresatte møter lærere fra 1. trinn eller den som er ansvarlig for samarbeidet og sammenhengen mellom barnehage, skole og AKS.
- **Besøksdag** – alle barnehager må tilrettelegge for at alle barn får besøke den skolen de skal begynne på så langt det lar seg gjennomføre.
- **Førskoledag** – barn og foresatte inviteres til skolen og AKS.
- **Første skoledag** – skal gi en god opplevelse for barnet og foresatte.

Alle barnehager og skoler skal ha minst en ansatt som er ansvarlig for samarbeidet og som sikrer en god sammenheng i overgang mellom barnehage, skole og AKS.

2.6 Lærende nettverk

Et systematisk refleksjonsarbeid på tvers av barnehage, skole og AKS er viktig for å utvikle sammenheng i pedagogisk praksis. Lærende nettverk er en måte å utvikle en slik praksis på. Et arbeid i nettverk krever erfaringsdeling og utprøving som igjen diskuteres og evalueres. Målet er å diskutere sammen hvordan vi kan skape en helhetlig forståelse for å bidra til en god sammenheng mellom barnehage, skole og AKS.

Bydelene og skolene skal utarbeide et sett med felles overgangsobjekter til bruk det siste halvåret i barnehagen og på 1.trinn. Dette kan det jobbes med i nettverkene. Eksempler på overgangsobjekter kan være et felles eventyr, sang, et tverrfaglig tema, bøker eller spill. Et fellesobjekt kan også være samtaler om følelser barnet opplever hverdagene, der de nå er.

De tverrfaglige temaene i læreplanen, demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring, finner vi også i Rammeplan for barnehager og kan være et utgangspunkt for valg av et felles tema.

Refleksjonsspørsmålene som stilles i denne standarden kan være utgangspunkt for arbeidet som gjøres i nettverkene.

Refleksjonsspørsmål

Hvordan organiserer vi besøksdagene slik at alle barn får besøke sin skole før skolestart?

Hvordan sikrer vi at pedagogisk personale i både barnehage og skole er involvert i de ulike besøkene?

Hvordan kan vi tilrettelegge for å prøve ut gjensidig hospitering?

Hvordan involverer vi AKS i samarbeid med barnehagene?

Tips til arbeidet i nettverkene

1. Planlegg nøye struktur for møtene.
2. Avklar forventninger og forpliktelser.
3. Prøv ut nye idéer i nettverksmøtene.
4. Sørg for faglig påfyll som utfordrer praksis.
5. Knytt nettverksarbeidet til barnehagens og skolens utviklingsprosesser.

3 Årshjul

Årshjulet må leses sammen med praksis for samarbeid og sammenheng som begynner på side 11. Rutineskrivelsens nummer viser hvilken beskrivelse som hører til rutinen i årshjulet.

NÅR	RUTINE	ANSVAR
August	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informasjon om hvem som er leder i den enkelte barnehage og de eldste barnas skoletilhørighet sendes samlet til skolene 2. Planlegging av det pedagogiske tilbudet i samarbeid med de eldste barna i barnehagen 3. Plan for AKS i oppstartsukene 4. Hospitering på 1. trinn for barnehagelærere 	Barnehageansvarlig Barnehagens leder Rektor Rektor og barnehagens leder
September	<ol style="list-style-type: none"> 5. Foreldremøte for de eldste barna i barnehagen 6. Barn med omfattende særskilte behov 7. Lærende nettverk (september/oktober) 8. Foreldremøte for 1.trinn 	Barnehagens leder Barnehagens leder og rektor Rektor Rektor
Oktober - november	<ol style="list-style-type: none"> 9. Årlig evaluering av samarbeidet mellom bydelene inkl. barnehagene, skolene og AKS. 10. Informasjon om skoleinnskrivning sendes til foresatte og til alle barnehagene 	Bydelsdirektør Rektor
Desember	<ol style="list-style-type: none"> 11. Innskriving på skolen 12. Kontakt med foresatte til barn som ikke går i barnehage 	Rektor Barnehageansvarlig
Januar	<ol style="list-style-type: none"> 13. Barn som vurderes å ha behov for ekstra støtte ved skolestart 	Barnehagens leder og rektor
Mars	<ol style="list-style-type: none"> 14. Skolen informerer barnehagene og andre samarbeidspartnere om førskoledager, skolestart og AKS 15. Lærende nettverk 	Rektor Barnehageansvarlig
Mars - april	<ol style="list-style-type: none"> 16. Besøksdager 17. Hospitering for 1. trinn lærere i barnehage 	Barnehagens leder og rektor Rektor og barnehagens leder
April - mai	<ol style="list-style-type: none"> 18. Foreldresamtaler 	Barnehagens leder
Juni	<ol style="list-style-type: none"> 19. Informasjonsskjema og «dette er meg» 20. Førskoledager 21. Skolen og AKS gjør seg kjent med informasjonen som er oversendt fra barnehagen 22. Pedagogiske planer for AKS 	Barnehagens leder Rektor Rektor Rektor

4 Praksis for samarbeid og sammenheng

4.1 Informasjon om hvem som er leder i den enkelte barnehage og de eldste barnas skoletilhørighet sendes samlet til skolene (1).

Tidspunkt:	August
Målgruppe:	Alle skolene som barnehagene avgir barn til.
Ansvar:	Barnehagens leder og barnehageansvarlig i bydelen.

Barnehageansvarlig i bydelen sender oversikt og kontaktopplysninger over hvem som er leder i den enkelte barnehage (ikke-kommunale og kommunale) samlet til skolene.

Barnehagene utarbeider en oversikt over de eldste barnas skoletilhørighet og sender denne til barnehageansvarlig i bydelen. Barnehageansvarlig sender en samlet oversikt over de eldste barna i barnehagen til skolene.

Skoletilhørighet finnes på Utdanningsetatens nettsider.

4.2 Planlegging av det pedagogiske tilbudet til de eldste barna i barnehagen (2)

Tidspunkt:	August/september
Målgruppe:	Alle barn som skal begynne på skolen det påfølgende året.
Ansvar:	Barnehagens leder

I august hvert år skal personalet i barnehagen ta de eldste barna med på planleggingen av det pedagogiske tilbudet. Personalet skal snakke med førskolebarna om hva de er interessert i, opptatt av og hva som er viktig. Pedagogisk leder skal med utgangspunkt i dette tilrettelegge for et pedagogisk innhold som ivaretar hvert enkelt barn og som skaper gode forutsetninger for overgangen mellom barnehage og skole.

Bydelene og skolene skal utarbeide et sett med felles overgangsobjekter til bruk det siste halvåret i barnehagen og på 1.trinn (rutine 7.) Dette kan det jobbes med i nettverkene. Eksempler på overgangsobjekter kan være å snakke om følelser, et felles eventyr, sang, et tverrfaglig tema, bøker eller spill. De tverrfaglige temaene i læreplanen, demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring, finner vi også i Rammeplan for barnehager og Rammeplan for AKS og kan være et utgangspunkt for valg av et felles tema.

4.3 Plan for Aktivitetsskolen (AKS) i oppstartskene (3)

Tidspunkt:	August
Målgruppe:	Skolestartere
Ansvar:	Rektor i samarbeid med AKS leder

På AKS blir elevene kjent med skolens fysiske rammer som for eksempel klasserom og skolegård der elevene blir kjent med skolens rutiner. Gjennom oppstart i AKS blir barna gradvis kjent med innholdet og strukturen i skolen. De skal oppleve at tilstedeværelse i AKS bidrar til en trygg og god overgang til skolen.

Skolen og AKS utarbeider planer med utgangspunkt i Rammeplanen for AKS for å sikre overgangen fra barnehage til skole og AKS. Planene for oppstartskene skal bygge på kunnskapsgrunnlaget for Oslo kommune og dialog med elever, foresatte og barnehager om hvordan skape trygge og gode oppstartskener. Erfaringer og råd fra elever skal være utgangspunkt for arbeidet. Aktivitetstilbudet skal være planlagt og det skal tilrettelegges gode overgangsaktiviteter for ukene i forkant av skolestart. Oppstartskene er elevenes første møte med skolen og det er derfor ekstra viktig at medarbeidere bygger gode relasjoner med de nye elevene. Målet for oppstarten er at AKS legger til rette for utvikling av vennskap, tilhørighet og samhold slik at alle elever opplever å ha det trygt og godt på skolen.

Skolene lager egne planer for sin aktivitetsskole i tråd med Rammeplan for Aktivitetsskolen og planene er ferdig i juni (jfr. rutine 22).

AKS gjennomfører plan for oppstartskene og bidrar aktivt til en trygg og god skolestart for barna.

4.4 Hospitering (4 og 17)

Tidspunkt:	August/september og mars/april
Målgruppe:	Barnehagelærere med ansvar for de eldste barna og 1. trinns lærere
Ansvar:	Barnehagens leder og rektor

Skoler og barnehager som samarbeider om de samme barna skal så langt det er mulig prøve ut ulike hospiteringsordninger. Det er viktig at dette er fleksible ordninger som løses lokalt. Det kan gjøres ved at lærere som skal arbeide på 1. trinn hospiterer i barnehagen på våren, og barnehagelærere som arbeider med de eldste barna i barnehagen hospiterer på 1. trinn på høsten. Hensikten med en slik hospitering er å gi et innblikk i hvordan det pedagogiske arbeidet gjennomføres ved virksomhetene. Barnehage, skole og AKS kan på den måten lære av hverandre.

4.5 Foreldremøte for foresatte til de eldste barna i barnehagen (5)

Tidspunkt:	September
Målgruppe:	Foresatte til de eldste barna i barnehagen
Ansvar:	Barnehagens leder

Barnehagen arrangerer foreldremøte for foreldre til de eldste barna i barnehagen. I dette møtet orienterer barnehagen om hvordan den arbeider for å forberede barna på skolestart. Erfaringer og råd fra elevene om hva foreldrene bør få informasjon om, er tatt med i planlegging av foreldremøtet. Foresatte får også en kort informasjon om samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS.

4.6 Barn med store behov for tilrettelegging og særskilt kompetanse (6)

Tidspunkt:	August / September
Målgruppe:	Foresatte, skole og AKS, pedagogisk fagsenter, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, PPT, pedagogisk leder og eventuelt andre instanser
Ansvar:	Barnehagens leder (ansvar for å kontakte/informere skolen) Rektor ved bostedsskolen (ansvar for å innkalle til tverrfaglig møte)

Barnehager som har barn med omfattende behov for tilrettelegging og/eller behov for personale med særskilt kompetanse tar i samarbeid med foresatte kontakt med skolen så tidlig som mulig. Dette bør skje i april/mai kalenderåret før skolestart og senest i begynnelsen av september året før skolestart. Rektor på nærskolen innkaller til et tverrfaglig møte i oktober for videre avklaring med foresatte, barnehage, PPT, pedagogisk fagsenter og eventuelt andre instanser. Barnets beskrivelse eller uttrykk for hva som er viktig for seg, er så langt det er mulig, utgangspunkt for dette møte.

Dersom foresatte velger å søke spesialskole/spesialgruppe, skal PPT lage en sakkyndig vurdering som grunnlag for å søke plass på spesialskoler/spesialgrupper med søknadsfrist 18. desember. Nærskolen bistår foresatte med utarbeiding og innsending av søknaden, og må gjøre dette selv om eleven ikke formelt er innskrevet.

Skolene må sikre at alle elever som har vedtak etter § 5.1 om tilrettelegginger ved oppstart i 1.klasse har de nødvendige tilretteleggingene på plass ved skolestart. Barnet skal så langt det er mulig selv medvirke til valg av person, og barnet skal bli hørt i trygge omgivelser om hvordan samarbeidet fungerer.

Hvis barnet har vedtak om støttepedagog/assistent i barnehagen, skal denne i en overgangsperiode følge med over i skolen der det er mulig og barnet ønsker det. De ansatte skal ha kunnskap om Oslo kommunes grunnleggende verdier og prinsipper som tar utgangspunkt i et varmt og positivt barnesyn.

Hvis barn har behov for tilpasning av fysiske forhold etc., må skolen få informasjon om barnet så raskt som mulig. Skolen skal da melde videre til Utdanningsetaten om behovet og utarbeide en plan for videre oppfølging eventuelt i samarbeid med andre tjenester.

4.7 Lærende nettverk (7 og 15)

Tidspunkt:	September og mars
Målgruppe:	Rektor, barnehagens leder, pedagoger som arbeider med de eldste barnehagebarna, ressurspersoner i barnehagen, lærere som arbeider på 1. trinn, representanter fra AKS, sosiallærere, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og eventuelt andre
Ansvar:	Rektor (innkaller til møte i september) og barnehageansvarlig i bydelen (innkaller til møte i mars)

For å skape en god sammenheng for barnet og for kontinuerlig å forbedre praksis, er det viktig at barnehage og skole deler erfaring og kunnskap om hva som skjer på de ulike arenaene. Minimum to ganger i året skal det arrangeres lærende nettverk.

Hensikten med lærende nettverk er å skape et mer helhetlig syn på hva de ansatte i barnehage, skole og AKS må gjøre for at barna skal ha en opplevelse av sammenheng mellom barnehage og skole. I de lærende nettverkene må det være systematisk refleksjon på tvers av de pedagogiske virksomhetene, ikke bare erfaringsdeling. Erfaringer fra elever som startet på skolen sist år og fra de eldste barnehagebarna inkluderes i planleggingen av lærende nettverk.

Barnehagen, skolen og AKS må utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang og oppstart i skolen.

Bydelene og skolene skal utarbeide et sett med felles overgangsobjekter til bruk det siste halvåret i barnehagen og på 1. trinn. Dette kan det jobbes med i nettverkene. Eksempler på overgangsobjekter kan være et felles eventyr, sang, et tverrfaglig tema, bøker eller spill. De tverrfaglige temaene i læreplanen, demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring, finner vi også i Rammeplan for barnehager og Rammeplan for AKS og kan være et utgangspunkt for valg av et felles tema.

Skolen er ansvarlig for det første møtet i september.

Barnehagen er ansvarlig for det andre møtet i mars.

I de lærende nettverkene skal rektor, barnehagens leder, pedagoger som arbeider med de eldste barnehagebarna, ressurspersoner i barnehagen, lærere som arbeider på 1. trinn, representanter fra AKS, sosiallærere, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og eventuelt andre møte. Rektor og barnehageansvarlig i bydelen er ansvarlig for å innkalle til møtene. Det skal skrives referat fra nettverksmøtene og referatene skal sendes til områdedirektør og barnehageansvarlig i bydelen.

Skolene mottar barn fra mange barnehager, og bydelene er ulike med hensyn til organisering og størrelse. Det må derfor finnes lokale løsninger på den praktiske organiseringen av disse møtene.

4.8 Foreldremøte for 1. trinn (8)

Tidspunkt:	September
Målgruppe:	Foresatte til elever på 1.trinn
Ansvar:	Rektor

I dette møtet presenterer rektor skolens verdigrunnlag. Det bør også presenteres kunnskap fra elever om hva som er viktig for å få til en god overgang. Foresatte skal få kjennskap til satsningsområder og bli informert om organisering og innhold i skole- og AKS. Lærere som underviser på 1. trinn, den ansatte som er ansvarlig for overgangen, og representanter fra AKS og skolehelsetjenesten deltar på møtet.

Det er viktig at skole og AKS informerer om hvordan de jobber for å sikre en trygg og god overgang inn i skolen for alle barn. AKS kan, der det er hensiktsmessig, ha et eget foreldremøte. Foresatte og barn bør ha mulighet for å gi tilbakemelding til skolen på hvordan de opplever overgangen.

4.9 Årlig evaluering av samarbeidet mellom bydelene og skolene (9)

Tidspunkt:	Oktober-november
Målgruppe:	Områdedirektør, rektor, AKS leder, leder for helsestasjonstjenesten, barnehageansvarlig og styreere i alle barnehagene
Ansvar:	Bydelsdirektør

Hensikten med møtet er å dele erfaringer og sikre god dialog, oppfølging, samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS. Det bør presenteres kunnskap fra elever om hvordan de har opplevd overgangen. Det skal skrives referat fra møtet med tydeliggjøring av punkter til oppfølging, plassering av ansvar og fremdrift.

Dagsorden vedrørende samarbeid kan være:

- Erfaringsutveksling og evaluering av lærende nettverk
- Presentasjon av erfaringer fra elever
- Informasjon fra barnehageansvarlig om det pedagogiske arbeidet med de eldste barna i barnehagen
- Barn som ikke går i barnehage – tiltak (rutine 12.)
- Tidlig innsats for barn med særskilte behov
- Relevant informasjon fra tverrfaglige tjenester
- Spesielle utfordringer – satsingsområder og oppfølging det neste året

4.10 Skolen sender informasjon om skoleinnskriving til foresatte og alle barnehagene (10)

Tidspunkt:	November
Målgruppe:	De eldste barna i barnehagen og deres foresatte
Ansvar:	Rektor og barnehagens leder

Skolen sender brev til alle som skal begynne på 1.trinn høsten før skolestart. Brevet inneholder informasjon om frister og innskrivningsskjema.

Barnehagen mottar den samme informasjonen om skoleinnskriving og kvalitetssikrer at alle foresatte har mottatt informasjonen. Det er derfor viktig at barnehagen har en oversikt over hvilken skole barnet sogner til og at skolene har informasjon om lederne for den enkelte barnehage, slik at informasjonen fra skolen når frem (rutine 1.).

4.11 Innskriving (11)

Tidspunkt:	Desember
Målgruppe:	De eldste barna i barnehagen og deres foresatte
Ansvar:	Rektor

Innskriving skjer på den skolen barnet sogner til (også de som skal flytte eller som søker seg til annen skole). Skolene sender ut invitasjon med innskrivingsdato til foresatte som har barn som bor i skolens inntaksområde per. 1. november. Barnet og foresatte skal møte lærere fra 1. trinn, AKS eller den ansatte som er ansvarlig for samarbeidet og sammenhengen mellom barnehage, skole og AKS på innskrivningen.

Det oppfordres til et relasjonelt møte mellom barnet og voksenpersoner på skolen. Det kan være ulike måter å organisere dette på hver enkelt skole.

Dette kan være tema på nettverksmøtet i september.

Skolen tar kontakt med foresatte til barn som ikke møter til skoleinnskriving. Dersom skolen ikke oppnår kontakt, bør skolen og bydelen samarbeide for å sikre en god forberedelse til skolestart også for disse barna. Skoletilhørighet finnes på Utdanningsetatens nettsider.

4.12 Kontakt med foresatte til barn som ikke går i barnehage (12)

Tidspunkt:	Desember
Målgruppe:	Barn som ikke går i barnehage og deres foresatte
Ansvar:	Barnehageansvarlig i bydelsadministrasjonen

Kontakt med foresatte til barn som ikke går i barnehage skjer gjennom hele året. For å sikre alle barn nødvendig oppfølging, skal skolen sende en oversikt til den aktuelle bydelen om innskrevne barn uten pedagogisk tilbud. Skolen informerer foresatte om at dette vil bli gjort.

Den enkelte bydel har et spesielt ansvar for oppfølging av barn som ikke har et barnehagetilbud før og etter innskriving. Foresatte til barn som ikke har barnehageplass skal informeres om barnehagetilbudet og få hjelp til å søke plass. Skole og bydel har her et felles ansvar og må etablere et godt samarbeid for å få dette til.

4.13 Barn som vurderes å ha behov for ekstra tilrettelegging ved skolestart (13)

Tidspunkt:	Januar
Målgruppe:	Foresatte, skole og AKS, pedagogisk fagsenter, PPT, pedagogisk leder, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og eventuelt andre instanser
Ansvar:	Barnehagens leder og rektor

Denne rutinen gjelder der foresatte i samarbeid med barnehagen vurderer at barnet har behov for ekstra tilrettelegging ved skolestart. Barnehagen skal i januar, og i samråd med foresatte, informere skolen om barnets behov og om tilretteleggingen de nå har i barnehagen.

Ved behov tar barnehagens leder kontakt med barnets bostedsskole. Skolen innkaller til et tverrfaglig møte. Møtet skal være relasjonsbyggende og ha fokus på tiltak for å sikre at det legges til rette for barnets mestring, inkludering og utvikling. Barnets beskrivelse eller uttrykk for hva som er viktig for seg skal så langt det er mulig, være utgangspunkt for møte. Tiltakene referatføres.

Dersom det på møtet kommer frem at barnet ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, bør barnet henvises til PPT.

4.14 Skolen informerer aktuelle samarbeidspartnere om førskoledager, skolestart og søknad til aktivitetsskolen (14)

Tidspunkt:	Mars
Målgruppe:	Barnehager, PPT og andre aktuelle instanser
Ansvar:	Rektor

Skolen informerer barnehagene og eventuelle samarbeidspartnere om førskoledager, skolestart og søknadsfrist til AKS. Informasjon om dette vil ligge på skolens nettsider. Barnehagen informerer foresatte til de eldste barna i barnehagen.

4.15 Besøksdager (16)

Tidspunkt:	Mars-april
Målgruppe:	Barnehager og skoler
Ansvar:	Foresatte, barnehagens leder, rektor og leder for AKS

De eldste barna i barnehagen skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole. Trygghet, tilknytning og gode relasjoner mellom barn og voksne skaper grunnlaget for barns lek og læring og er avgjørende for en god overgang.

Barnehagens leder er ansvarlig for at alle barn i barnehagen, så langt det lar seg gjøre, får besøke den skolen de skal begynne på før skolestart. Barn som ikke går i barnehage skal også få tilbud om besøksdag. Dette er rektors ansvar. Erfaringer og råd fra elever skal inkluderes i planleggingen av besøksdager. Skal barnet begynne på en skole i en annen bydel eller kommune må barnehagen i samarbeid med de foresatte tilrettelegge for besøk. Barnehagen må ta kontakt med hver enkelt skole å avtale besøk.

4.16 Foreldresamtaler i barnehagen (18)

Tidspunkt:	April-mai
Målgruppe:	Barn som skal begynne på skolen i august og deres foresatte
Ansvar:	Barnehagens leder

Barnehagen innkaller til foreldresamtale for de eldste barna i barnehagen. Overgangen fra barnehage til skole og AKS skal være tema for samtalen. Samarbeidet mellom foresatte, barnehage, skole og AKS er avgjørende for å skape trygghet og gode læringsvilkår for det enkelte barn. Informasjon om enkeltbarn avtales i samarbeid med foresatte og skrives i informasjonsskjemaet som ligger vedlagt. Som vedlegg til standarden er skjemaet «dette er meg» som fylles ut av barnet i samarbeid med foresatte eller pedagogisk leder. Skjemaet tas

med til foreldresamtalen. Barnet deltar i siste del av foreldresamtalen hvor «dette er meg» er tema for samtalen.

4.17 Informasjonsskjema og «Dette er meg» (19)

Tidspunkt:	Skjemaene sendes skolen innen 1. juni
Målgruppe:	Barn som skal begynne på skolen i august og deres foresatte
Ansvar:	Barnehagens leder

Det må avtales med barnet hvilken informasjon som skal overføres til skolen.

Informasjonsoverføring er viktig for at skolen skal ivareta og tilpasse opplæringen til beste for eleven. Foresatte må gi samtykke til all informasjon som overføres mellom barnehage, skole og AKS. Informasjon om enkeltbarn utvikles i samarbeid med barnet og foresatte og skrives i informasjonsskjemaet som ligger vedlagt.

Barnehagen skal gi skolen informasjon om innholdet i oppfølgingsplanen for barnets språkutvikling for barn som har en pågående plan ved overgang fra barnehage til skole, og hvilke tiltak som er aktuelle for videreføring i skolen (jfr. Oslostandard for et inkluderende leke- og språkmiljø). Foresatte kan i foreldresamtalen gi samtykke til at informasjon om innholdet i oppfølgingsplanen overføres til skolen. Samtykke gis på informasjonsskjemaet som ligger vedlagt standarden.

Foresatte kan velge å fylle ut bare deler av informasjonsskjemaet. Opplysningene i skjemaet vil være tilgjengelig for ansatte i skolen og AKS som har tjenstlig behov for det. Skjemaet skal undertegnes av barnehagen og foresatte. Foresatte skal få en kopi av ferdig utfylt skjema av barnehagen.

Informasjonsskjemaet og «dette er meg» skal sendes til rektor ved barnets bostedsskole innen **1. juni**. Skjemaet oppbevares i skolens elevmappe.

Barnehagen skal ikke oppbevare skjema til barn som har sluttet i barnehagen.

4.18 Førskoledager (20)

Tidspunkt:	Mai-juni
Målgruppe:	Barn som skal begynne på skolen i august og deres foresatte
Ansvar:	Rektor

Skolen gjennomfører førskoledager i mai/juni før barna starter på skolen. Hensikten med førskoledagen er å skape positive forventninger til skolestarten og bidra til at barn og foresatte opplever trygghet i forbindelse med skolestart. Det er viktig at den som er ansvarlig for samarbeidet og sammenhengen mellom barnehage, skole og AKS er tilstede på førskoledagene.

Kontaktlærere og klasser/baser er ofte ikke avklart til førskoledagene. Dette bør barn og foresatte være forberedt på, slik at det ikke skapes forventninger om å treffe «sin» lærer og «sin» klasse på førskoledagen.

4.19 Skolen og AKS gjør seg kjent med informasjonen som er oversendt fra barnehagen (21)

Tidspunkt:	Juni
Målgruppe:	Ansatte ved skolen og AKS som har tjenstlig behov for informasjon om skolestartere
Ansvar:	Rektor

Skolen og AKS går gjennom informasjonsskjemaene (rutine 17.) de har fått tilsendt fra barnehagene. Informasjonen benyttes for å tilrettelegge for en trygg og god skolestart for elevene som begynner på 1.trinn og AKS.

Det er viktig at rektor sørger for at lærere på 1. trinn og medarbeidere i AKS er kjent med informasjonen som er oversendt fra barnehagen.

4.20 Pedagogiske planer for AKS (22)

Tidspunkt:	Juni
Målgruppe:	De eldste barna i barnehagen
Ansvar:	Rektor

Rektor i samarbeid med leder for AKS er ansvarlig for de pedagogiske planene for AKS. Juni før skolestart skal planen for oppstartsukene i AKS være klar, og skolen skal legge disse ut på skolens hjemmeside. Skolen sender også planen til de barnehagene skolen rekrutterer barn fra. Foresatte informeres om at planene ligger på skolens hjemmeside.

5 Standardens forankring

- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 24.april 2017 med hjemmel i lov 17.juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 2 syvende ledd.
- Rammeplan for aktivitetsskolen
- Læreplanverket for kunnskapsløftet
- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Barnekonvensjonen
- Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Aktuelle kilder for bruk av Oslostandard

Lov om barnehager

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa

Nye lærerplaner - fagfornyelsen

FNs konvensjon om barns rettigheter (Barnekonvensjonen)

Rammeplan for aktivitetsskolen – Oslo kommune

Forskrift for aktivitetsskolen – Oslo kommune

Utdanningsdirektoratets nettside

Oslostandard for tilvenning i barnehagen – *En trygg barnehagestart for alle barn*

Oslostandard for samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og barnevernstjeneste

Oslostandard for et inkluderende leke- og språkmiljø

Veileder for arbeid med realfag det siste året i barnehagen – Oslo kommune

Kunnskapsdepartementets veileder: *Fra eldst til yngst. Samarbeid og overgang mellom barnehage og skole*

Kunnskapscenter for utdanning: *Tiltak med positiv innvirkning på barns overgang fra barnehage til skole*

Byrådssak 147/16: Tiltaksplan for et trygt psykososialt miljø for barn og unge i Oslo og etablering av mobbeombud

Meld. St.6 Tett på – tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO

Til rektor ved

..... skole

Unntatt offentlighet

Offl. § 13, første ledd jf. fvl. § 13 første ledd nr.1

Informasjonsskjema om skolestartere

Informasjon til foreldre

Hensikten med dette skjemaet og skjemaet «dette er meg», er å bidra til at skolen på en best mulig måte kan ta i mot hvert enkelt barn når hun eller han begynner på skolen. Samarbeidet mellom foresatte, barnehage, skole og AKS, er avgjørende for å skape trygghet og gode læringsvilkår for det enkelte barn. I skjemaet fylles det inn opplysninger om barnet som det er viktig for skolen å vite om. Skjemaet fylles ut av barnehagen og foresatte i samarbeid med barnet, i foreldresamtalen våren før skolestart. I skjemaet må foresatte og barn oppgi informasjon som må anses som sensitive personopplysninger. Det er kun barnets skole som skal ha tilgang til disse opplysningene og de kan ikke overføres til andre. Opplysningene skal ikke lagres lenger enn nødvendig. Overføring av opplysningene i dette skjemaet til barnets skole, krever foresattes samtykke. Foresatte kan når som helst trekke tilbake sitt samtykke eller kreve at opplysningene slettes. Utfylling av skjemaet er frivillig.

Vi samtykker i at informasjonsskjemaet sendes til den skolen barnet begynner.

Vi samtykker i at innholdet i oppfølgingsplan for barnets språkutvikling sendes til skolen hvor barnet begynner (PS: Gjelder kun for barn med pågående oppfølgingsplan for språk).

Vi samtykker i at skjemaet «Dette er meg» sendes til den skolen barnet begynner.

Barnehagens leder sender skjemaene til skolen innen 1. juni.

Dato:

.....
Underskrift foresatt

.....
Underskrift foresatt

.....
Underskrift pedagogisk leder

.....
Underskrift barnehagens leder

Skjemaene oppbevares i barnets elevmappe i henhold til arkivlovens bestemmelser og Oslo kommunes arkivinstruks. Opplysningene vil være tilgjengelig for ansatte i skolen som har tjenstlig behov for disse.

Hvilken skole skal barnet begynne på:	
Barnehagens navn:	
Barnets fornavn:	
Barnets etternavn:	
Barnets fødselsdato:	

Når begynte barnet første gang i barnehagen?	År:	Måned:
Har barnet hatt permisjon eller annet langvarig fravær fra barnehagen?	Ja Nei	Hvis ja, hvor lenge?

Barnets samlede språklige kompetanse

Barnets morsmål

Norskspråklig forståelse

Morsmålskompetanse

Er det utarbeidet en oppfølgingsplan for barnets språkutvikling?

(Innholdet i planen kan med foresattes samtykke skrives under annen viktig informasjon om barnet i dette skjemaet ,eller sendes skolen sammen med skjemaet)

JA NEI

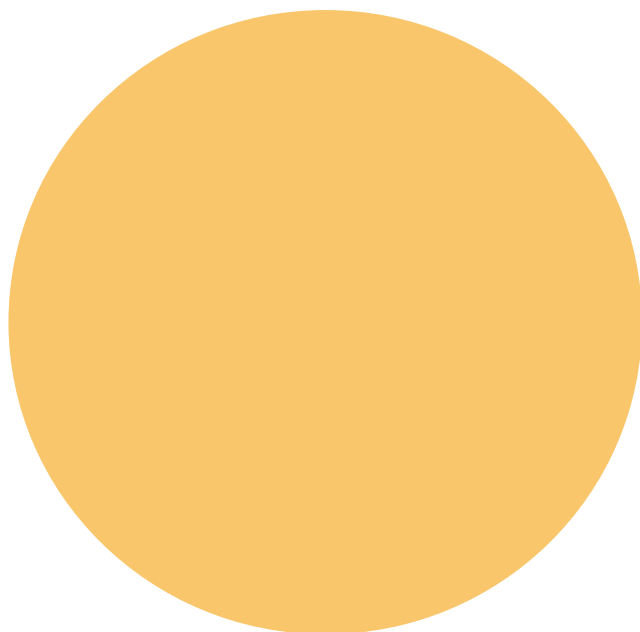
Annet vedrørende språk:

(Snakker barnet et annet språk, har språkferdigheter ut over det som forventes, har særlige interesser el.l.)

Annen viktig informasjon om barnet

(Er det situasjoner eller områder der barnet trenger spesiell omsorg/oppfølging?)

Dette er meg!

Skriv ditt navn her, og sett inn bilde av deg selv eller tegn i sirkelen.
På baksiden kan du tegne din familie!

➤ Dette gleder jeg meg til:

➤ Dette liker jeg å gjøre:

➤ Dette vil jeg at skolen skal vite om meg:

➤ Dette er jeg spent på:

Tegn
eller
skriv!

Oslo